

HƏRBİ SLƏNQLƏR (Tezislər)

Açar sözlər: slang, jargon, vulgarizm, fərq, sosial dialektlər

Military slang **Summary**

Military slang is an array of colloquial terminology used commonly by personnel, including slang which is unique to or originates with the armed forces. In English-speaking countries, it often takes the form of abbreviations/acronyms or derivations, or otherwise incorporates aspects of formal military terms and concepts. Military slang is often used to reinforce or reflect (usually friendly and humorous) inter service rivalries.

Key words: *military slang, world war I, world war II, navy*

Giriş

Cəmiyyətdə baş verən radikal dəyişikliklərə dünya müharibələrini haqqında demək vacibdir. Çünki həm birinci, həm də ikinci dünya müharibəsi zamanı xeyli yeni söz və ifadə yarandığı kimi hərbi sahədə slənqlər yaranmışdır. [1, s. 78]

İki dünya müharibəsi dövründə hərbcilər mülki insanlar arasından çağırılmış insanlara əmrləri sözsüz yerinə yetirməyi və həmin insanların alayın, batalyonun, bölmənin təhlükəsizliyi naminə öz arzu, istək tələblərindən əl çəkməyi tövsiyə edirdilər. Əlbəttə, hər bir zaman fərd uniforma geyəndən sonra, onların saçlarının xüsusi formada olması sözsüz olaraq ayrıca fərd olmaq arzusu problemə çevrilir. [2, s. 12] Burada heç bir alternativ hərəkət olmaz, çünki əsgər nizam-intizamla addımlamalı, özünü formada saxlamalıdır. İtaətsizlik (üsyankarlıq) instinkti təhlükəsiz ifadələri ustavdan (nizamnamədən) kənar dildə ifadə etməyi tələb edir. (məsələn, II Dünya Müharibəsindən başlayaraq *crud* - həqiqi və yaxud uydurulmuş xəstəlik 1932 əvvəlcə ABŞ-da), *gremlin* avadanlıqda nasazlıq müşahidə olunur, *skin-head* – “yeni əsgər” (Amerika dəniz piyadasının əsgəri, həmçinin 1943-cü ildən “keçəl adam”, 1945-ci ildən “başı qırılmış” xuliqan kimi həmin slənq işlədilmişdir. [3, s. 12]

Əsgərlər öz familiyalarını ixtisar edir, öz aralarında yeni sözlər fikirləşir, bir-birinə ləqəb qoyur və zabıtlərə yeni ləqəb (ayama) qoyur, həmçinin hərbi həyatda olan obyektlərə və tədbirlərə ad (slənq) qoyur. Bu terminlər bir qayda olaraq yeni əsgərlər yeməkdən narazı qalanda rəhbərliyə şikayət edəndə həmçinin rəhbərliyə aid edilirdi. Hər günki cansıxıcı rejimi canlandırmaq əsgərlər yumordan istifadə edirdi. Slənqlərin yaranmasına bunlar ikinci şərait yaradır və bu slənqlərdən istifadə edənlər ierarxiyanın aşağı pilləsində yerləşirlər. Hərbi şəraitdə bütün hərəkətlər ciddi şəkildə nəzarət altında saxlandığından, qaydanı pozanda çox ciddi şəkildə cəzalandığından, slənq bu zaman əhəmiyyətsiz dərəcədə müqavimət göstərir, lakin slənqi adətən ciddi qəbul etmirlər. Bu həmçinin yeni rəsmi terminlərin öyrənilməsinin əleyhinə təsir göstərə bilər.

Hərbi slənqləri müxtəlif parametrlərə görə dilçilik ədəbiyyatlarında təsnif edirlər, məsələn şəxsi heyət arasındakı münasibətlərə görə, hərbcilərin fəaliyyətinə görə, həmçinin hərbcilər və onları əhatə edən aləm kimi qruplaşdırıla bilər. Biz də onlardan bəziləri haqqında müəyyən fikirlərimizi bildirməyi vacib sayırıq və onların koqnitiv aspektlərini göstərməyə çalışaq.

Deep six - təhlükə zamanı, hadisə zamanı nəyisə təyyarənin, gəminin göyərtəsindən kənara tullamaq anlamını verir. [4, s. 161]

Ədəbiyyat

1. Хомяков В.А. Введение в изучение сленга-основного компонента английского просторечия / В.А.Хомяков – Вологда: – 1971. – 104 с.
2. Судзиловский, Г.А. Сленг – что это такое? Английская просторечная военная лексика. Англо-русский словарь военного сленга / Г.А.Судзиловский – Москва: – 1973.
3. Howard, D. United States Marine Corps Slang / D.Howard – American Speech, №3, – 1965.
4. Hemingway, E.A Farewell to arms / E.Hemingway – Leningrad: – 1971. – 262 p.